

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v hlavním líčení konaném dne 20. května 2013 v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Marie Markové a přísedících Barbory Kumstátové a Bc. Marcely Šenkové **t a k t o :**

Obžalovaný

Vladislav S .

nar. xxx, bytem xxx, nyní ve vazbě Městského soudu v Praze ve Vazební věznici Praha 4-Pankrác,

j e v i n e n , ž e

dne 22.12.2012 v přesně nezjištěné době od 00.00 hod do 05.14 hod. v Praze xxx, v zahradním dřevěném domku sloužícím jako ubytovna pro dělníky, kde byl rovněž ubytován, fyzicky napadl v úmyslu usmrtit pošk. Petra Z., nar. xxx, spícího na zádech v posteli, a to opakovanými údery do hlavy kladivem přineseným z vedlejší dílny, které se však po několika úderech rozpadlo, když kovová část kladiva vypadla z násady a uvízla v dutině lební poškozeného, poté se poškozeného, který byl již v bezvědomí, pokusil udusit pomocí svetry, avšak vzhledem k tomu, že poškozený nadále chroptěl, došel si do dílny pro další kladivo, kterým pak pokračoval v opakovaných úderech do hlavy a krku chroptícího poškozeného, tímto jednáním způsobil poškozenému otevřené drtivé poranění lebky s rozzhmožděním mozku téměř v celém rozsahu a s krvácením do dutiny lební, mnohočetné tržně zhmožděné rány v obličejové části hlavy a dvě tržně zhmožděné rány vpravo na krku se zlomeninami pravého křídla a levého horního rohu štítné chrupavky, v důsledku těchto poranění došlo

krátce po napadení ke smrti poškozeného, bezprostřední příčinou smrti poškozeného bylo rozhmoždění mozku při otevřeném drtivém poranění lebky, přičemž smrt poškozeného nebylo možno ani včasnou intenzivní lékařskou péčí odvrátit,

tedy: jiného úmyslně usmrtil s rozmyslem a spáchal takový čin zvlášť surovým způsobem,

č í m ž   s p á c h a l

zvlášť závažný zločin vraždy podle § 140 odst. 2 odst. 3 písm. i) tr. zákoníku,

a   o d s u z u j e   s e

podle § 140 odst. 3 tr. zákoníku za použití § 54 odst. 1 tr. zákoníku **k výjimečnému trestu odnětí svobody v trvání 25 (dvaceti pěti) let,**

podle § 56 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku se obžalovaný pro účely tohoto trestu zařazuje do **věznice se zvýšenou ostrahou,**

podle § 100 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku **se obžalovanému ukládá zabezpečovací detence.**

O d ů v o d n ě n í

Městský soud v Praze v hlavním líčení, po zhodnocení provedených důkazů, dospěl k následujícím skutkovým závěrům. Z výpovědi obžalovaného Vladislava S. a dalších důkazů bylo zjištěno, že obžalovaný pracoval jako dělník v Praze xxx, na pozemku Ludvíka H., kde i bydlel. Dne 21.12.2012 se rozhodl, že od H. odejde a nastoupí do křesťanské komunity xxx. Odjel do xxx, kde prodal v zastavárně vrtačku odcizenou na stavbě svědka H., pokračoval na xxx, kde si domluvil nástup do komunity a jel do xxx. V průběhu odpoledne vypil 0,7 l láhev vína a cestou pak 0,25 l láhev vína a čtvrtinu 0,5 l láhve vodky. V xxx šel do restaurace xxx, kde vypil asi 3 jedenáctistupňová piva a vyhrál peníze na výherních automatech. Následně odešel do nedaleké herny, kde všechny peníze prohrál. Poté se vrátil na pozemek svědka H., do stavební buňky, kde bydlel. Nevěděl co dále se svým životem, chtěl se zabít, ale nedokázal to. Uvědomil si, že vedle je poškozený Z., a že když jej usmrtí, bude zavřený ve vězení, nebude moci pít alkohol a hrát automaty. Po půlnoci, tedy dne 22. prosince 2012, v přesně nezjištěné době od 00.00 hod do 05.14 hod odešel obžalovaný do dílny pro kladivo a vešel do místnosti, kterou obýval poškozený Petr Z., nar. xxx. Poté co uviděl poškozeného, jak leží v posteli na zádech a spí, přistoupil k posteli a s úmyslem jej usmrtit mu počal zasazovat rány kladivem do hlavy, a to takovou silou, až kovová část kladiva vypadla z násady a uvízla v dutině lební. Vzhledem k tomu, že poškozený Z. nadále chrčel, pokusil se jej udusit svetrem. Když se mu to nezdařilo a poškozený nadále chrčel, došel si do dílny pro palici a pokračoval v opakovaných úderech do hlavy chroptícího poškozeného. Tímto jednáním

způsobil poškozenému otevřené drtivé poranění lebky s rozmožděním mozku téměř v celém rozsahu a s krvácením do dutiny lební, mnohočetné tržně zhmožděné rány v obličejové části hlavy a dvě tržně zhmožděné rány vpravo na krku se zlomeninami pravého křídla a levého horního rohu štítné chrupavky. V důsledku těchto poranění došlo krátce po napadení ke smrti poškozeného, kdy bezprostřední příčinou smrti poškozeného bylo rozmoždění mozku při otevřeném drtivém poranění lebky, přičemž smrt poškozeného nebylo možno ani včasnou intenzivní lékařskou péčí odvrátit. Následně obžalovaný sebral poškozenému mobilní telefon, kterým v 5:14 hod. věc oznámil na linku 158.

Soud v průběhu hlavního líčení provedl důkazy, prokazující průběh skutkového děje a další okolnosti případu, podstatné pro rozhodnutí soudu.

Obžalovaný Vladislav S. u hlavního líčení uvedl, že ví, proč stojí před soudem, co udělal a lituje toho, i když to život člověku, kterého zabil, nevrátí. Potvrdil svoji výpověď z přípravného řízení, nijak ji neměnil, pouze ji doplnil o odpovědi na položené otázky. Obžalovaný uvedl, že v minulosti se po pokusu o sebevraždu léčil na psychiatrii a prodělal také několik protialkoholních léčeb, naposledy v PL Bílá Voda a PL Bohnice v roce 2012. K věci samotné uvedl, že poslední měsíc pracoval v xxx u H. na stavbě, a to bez pracovní smlouvy. Nezvládal komunikaci s H., těžko s ním vycházel. Rozhodl se, že se opije, aby mu vše bylo jedno. Vypil láhev vína a rozhodl se od H. odejít. Věděl, že na stavbě je vrtačka, kterou může prodat v bazaru. Chtěl se vrátit do kontaktního centra na xxx, neboť nechtěl mrznout někde venku. Měl u sebe asi 300 Kč a ještě prodal vrtačku v zastavárně v xxx. Už po cestě z xxx do xxx si zakoupil malou láhev vína, kterou vypil. Poté co zastavil vrtačku, koupil si půllitrovou láhev vodky, ze které vypil asi čtvrtinu. Odjel do kontaktního centra na xxx domluvit si nástup do komunity, vrátil se do xxx, kde v restauraci vypil několik piv a hrál na automatech. V hraní na automatech pokračoval v další herně v ulici, kde prohrál všechny peníze, které měl. Po půlnoci odjel autobusem na xxx a pěšky došel do buňky, kde přebýval. Obžalovaný upřesnil, že se jedná o více spojených stavebních buněk v areálu H.. Přišel tam těsně před jednou hodinou v noci, něco pojedl a přemýšlel, co bude dělat se svým životem. Dle vlastního hodnocení, „je srab, nedokáže zabít sám sebe, chtěl by umřít, ale aby to udělal někdo jiný“. Obžalovaný dále vypovídal, že celý večer se připravoval na to, že druhý den nastoupí do křesťanské komunity, avšak když se vrátil zpátky, věděl, že to bude pořád dokola, protože už jednou v té komunitě byl a odešel. Uvědomoval si, že se mu nepodaří změnit způsob života. Věděl, že poškozený Z. je doma, bydlel ve stejném objektu jako on. Řekl si, že bude-li ve vězení, nebude moci hrát automaty, pít alkohol apod. Zašel do dílny, která je součástí objektu, protože věděl, že tam jsou kladiva. Vzal jedno kladivo, vešel do místnosti poškozeného Z., který ležel na posteli a spal. Stoupl si k němu a zasadil mu jednu ránu kladivem přímo do hlavy. Myslel si, že poškozený bude hned mrtvý. Z. ale chrčel, a tak ho mlátil kladivem do hlavy, až upadla kovová část z topůrka. Mohl zasadit 5-10 ran. Poškozený Z. pořád chrčel, tak se ho pokusil udusit nějakým hadrem či svetrem. Došel si do dílny pro druhé kladivo a Z. mlátil do hlavy a krku tak dlouho až přestal chrčel. Ke skutku, dle obžalovaného došlo kolem 02.00 hod. dne 22.12.2012. Své další jednání obžalovaný popsal tak, že poté se na místě „nějak motal“, asi ztlumil televizi, u poškozeného vzal karbanátek, který snědl. Kladivo nechal ležet u poškozeného na posteli a šel do chodby, kde se umyl od krve. Oblečení si nepřevléknul. Vrátil se do své místnosti a naplánoval si, že v 05.00 hod. zavolá policii, což i později udělal. Vzal telefon poškozeného Z., protože jeho telefon ne vždy funguje, sbalil své věci a snad i usnul. Když se vzbudil, vzal své dvě tašky, šel do xxx a když se dostal k prvním domům, vytočil z mobilního telefonu poškozeného Z. linku 158 a zavolal policii, na kterou počkal v xxx před hospodou. Po příjezdu policie, sedl do policejního auta a řekl, že je zavede k člověku, kterého zabil. Následně byl zadržen. K dotazům obžalovaný

vedl, že kladivem do poškozeného mlátil velkou silou, byl přio opilý, jakoby v transu. Bylo mu líto, že poškozený Z. asi trpěl, neboť „to trvalo tak dlouho“. S poškozeným se znal asi měsíc, bližší vztahy spolu neměli, poškozený se stal obětí v podstatě náhodou, prostě proto, že na místě zrovna byl. Obžalovaný dále uvedl, že změnit způsob života měl v úmyslu za poslední dobu pokaždé, když šel do xxx nebo do nějaké komunity. Vždy nastupoval s tím, že by chtěl změnit svůj život, že by chtěl žít jako slušný člověk, nepít. Poprvé byl v Bohnicích po pokusu o sebevraždu, podruhé před čtyřmi lety. Na oddělení závislostí mu psychologka udělala psychologické testy a po jejich vyhodnocení mu bylo řečeno, že má hraniční poruchu osobnosti, že to není nemoc a nedá se léčit. Začal brát antidepresiva a cítil, že má lepší náladu, že nepřemýšlí stále o tom, jestli něco má nějaký smysl, ale na druhou stranu v sobě měl pocit, že to „je chemické“, nedokázal to přijmout a s užíváním antidepresiv přestal. Byl nespokojený s tím, že není schopen žít tak, aby z toho mohl mít dobrý pocit, ani jeho rodina, partner, nebo lidé okolo něj. Nepamatuje si, že by někdy byl výrazně šťastný. K otázce co by chtěl změnit, obžalovaný uvedl, že si přeje, aby jej nenapadlo vzít kladivo a zabít člověka, raději by zabil sám sebe a šťve ho, že byl tak neschopný a místo toho zabil nevinného. Lituje toho každý den, když se ráno probudí. Důvodem, proč během psychologického vyšetření při testu tří neomezených přání u hlavního líčení tvrzené přání neuvedl, obžalovaný uvedl, že ho to v tu konkrétní chvíli nenapadlo, v duchu si přál mít 3 láhve vína, ale věděl, že to nemůže říct. Když se opil, byl šťastný a měl dobrou náladu. Dobrou náladu měl jen večer a věděl, že druhý den to bude o to horší, protože propil peníze, které měl, ale stálo mu to za ty tři hodiny dobré nálady, radosti. Obžalovaný vypověděl, že když ten den přicházel do bydliště, skutek neplánoval. Okamžik, kdy ho to napadlo, si nepamatuje, bylo to před tím, než se zvedl a zabil pošk. Z., ale zda to bylo pět minut, minuta, deset minut, neví. Čin si musel rozmyslet minimálně po ujití cesty pěti metrů, kdy šel pro kladivo. Nemyslí si, že by to rozmyšlel déle. Údery vůči poškozenému opakoval, protože ten stále dýchal a on nechtěl, aby poškozený trpěl.

Další svědecké výpovědi byly u hlavního líčení se souhlasem stran čteny. **Svědék Ludvík H.** uvedl, že poškozený Petr Z. u něj pracoval krátkodobě, řádově v týdnech, byl to slušný člověk. Bydlel u něj na ubytovně. Naposledy ho viděl dne 21. prosince 2012. Co se týče obžalovaného S., ten u něj pracoval několik dní jako pomocný dělník. Byl to podivín, snažil se být „přeslušný“. Na chování obžalovaného krátce před 22. prosincem nepozoroval nic zvláštního.

Svědék Jiří Z. je bratrem poškozeného Petra Z.. Vypověděl, že s bratrem se on ani rodina dlouhodobě nestýkali. Osobně ho neviděl alespoň 5 let. Nebyli spolu ani v telefonickém kontaktu. Ludvíka H., u kterého se bratr zdržoval, osobně neznal. Asi jeden až dva dny po činu mu H. zavolal a oznámil, co se stalo. Jméno Vladislav S. mu nic neříká. Bratrovi zařídili pohřeb v xxx. K osobě bratra uvedl, že neví, že by bratr měl nějakou družku či děti, drogy nebral, alkohol nezneužíval, sklony k agresi neměl.

Svědčce Jiřina S., matka obžalovaného vypovídala k osobě syna. Uvedla, že v dětství byl bezproblémový. V dospělosti odjel do Izraele. Po návratu byl pozitivně naladěný. Hledal si práci. V roce 2004 se pokusil o sebevraždu kvůli dluhům ve výši 90.000 Kč, což pro něj byla neřešitelná situace. Podřezal si ruce a krk. Byl hospitalizovaný v nemocnici a pak v PL Bohnice, kde měla následovat ambulantní léčba, jíž se syn již nepodrobil. Ona sama šla za psychiatrem, ale ten ji odmítl s tím, že se do toho nemá plést. Někdy v této době jí tehdejší přítelkyně obžalovaného sdělila, že obžalovaný má problémy s pitím a s hraním na automatech. Syn odmítal jakoukoliv pomoc. Na automatech hrál pouze, když se napil. Opět se zadlužil a přítelkyně se s ním rozešla. Obžalovaný poté na dva roky odjel do Anglie. Po

návratu do ČR se krátce léčil v PL Bohnice. Snažili se mu pomáhat, ale syn to absolutně nezvládl, později zjistili, že je v nějaké křesťanské komunitě. Odjel do Itálie do Neapole, že tam skoncuje se životem. Do ČR se vrátil pěšky. Pokusů o léčbu či pobytů v komunitě bylo asi šest. Opět odjel do Anglie, rodina kromě ní už s ním nechtěla komunikovat. Syn ji však vyhledal, jen když byl na tom dobře, když byl na dně, nekomunikoval ani s ní. Někdy v lednu 2012 opět nastoupil do komunity xxx, ale tam zjistili, že potřebuje léčebnu, a proto nastoupil do léčebny. Naposledy ho viděla 5. prosince 2012, kdy jí volal, že prohrál peníze, a žádal, aby mu koupila jídlo a tabák. Řekla mu, ať jde do komunity. Dne 21. prosince 2012 jí napsal SMS zprávu, zda by mu nedala 2.000 Kč, aby mohl strávit normální večer, než půjde do komunity. Napsala mu, že mu peníze nedá, že je stará a unavená a že nemá sílu účastnit se jeho života, což jí poradili odborníci.

V přípravném řízení byl k osobě obžalovaného S. zpracován **znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví klinické psychologie a odvětví psychiatrie**. K závěrům znaleckého posudku vypovídali u hlavního líčení jeho zpracovatelé **MUDr. Petr Kubej a PhDr. Jiří Kloze, Ph.D.** Znalci potvrdili své závěry, že u obžalovaného S. nezjistili žádnou duševní chorobu ani duševní poruchu stejné forenzní závažnosti. Osobnost obžalovaného je strukturovaná poruchově a naplňuje diagnostická kritéria pro hraniční typ emočně nestabilní poruchy osobnosti, která jeví výraznou tendenci jednat impulsivně, bez uvážení následků a jeví afektivní nestálost. Schopnost plánovat dopředu může být minimální. Výbuchy silné zlosti mohou vést k násilí. Při hraničním typu této poruchy osobnosti má daný jedinec navíc nejasné nebo narušené představy o sobě samém, o cílech a vnitřních preferencích. Obvykle má chronické pocity prázdnoty. Náchylnost k angažovanosti v intenzivních a nestálých interpersonálních vztazích může být příčinou opakovaných emočních krizí a může být spojena s excesivní snahou vyhnout se opuštěnosti sebevražednými nebo sebepoškozujícími činy. Rozhodnutí obžalovaného, co se týče inkriminovaného jednání, bylo zcela jednoznačně založeno v hluboké poruše osobnosti obžalovaného. Mělo typický charakter náhlého impulsivního jednání, jako součást projevů emočně nestabilní poruchy osobnosti. Předcházelo mu měštnání emoční tenze při prožitku hlubokého, již definitivního životního debaklu. Přesto, že při činu došlo k brutální vraždě pro obžalovaného zcela indiferentní osoby, primárním motivem jeho jednání nebyla snaha usmrtit jinou osobu, ale touha spáchat sebevraždu. Protože k tomu neměl dost vnitřní síly, spáchal sebevraždu alespoň sociální, když si byl zcela jist dlouhodobým možná doživotním žalářem, který bude nutně následovat. Uvězněn mnoho let již nebude konfrontován se svým dalším a dalším selháváním a následnými mučivými výčitkami a prožitky debaklu, které mu rozvinutý intelekt poskytoval. Skutečnost, že k tomu bezcitně použil osobu poškozeného, vyplývá z hluboce pokřiveného hodnotového systému v rámci hraničního typu emočně nestabilní poruchy osobnosti. Syndrom závislosti na alkoholu nebo jiných návykových látkách s tělesnou závislostí nebyl u obžalovaného zjištěn. Nebylo zjištěno ani tzv. patologické hráčství. Rozpoznávací schopnosti obžalovaného při zločinu vraždy byly zachovalé. Jeho ovládací schopnosti snižovala probíhající prostá alkoholová opilost lehkého stupně a porucha osobnosti, avšak jen mírně, forenzně nevýznamně. Obžalovaný S. je schopen plnohodnotné účasti na trestním řízení. Znalci v písemně podaném posudku, který u hlavního líčení potvrdili, uvedli, že pobyt obžalovaného na svobodě není z úzce psychiatrického hlediska nebezpečný zdraví a majetku spoluobčanů, neboť netrpí duševní chorobou. Znalec psychiatr nenavrhuje ochranné léčení, neboť porucha osobnosti, jako povahová a charakterová vada není léčitelná. Na základě psychologického vyšetření lze konstatovat, že úroveň intelektových dispozic se u obžalovaného pohybuje v pásmu mírného nadprůměru. Také psycholog uzavírá, že obžalovaný naplňuje diagnostická kritéria hraniční poruchy osobnosti. Je emočně nestálý, labilní, časté a silné emocionální reakce interferují s horší přizpůsobivostí, snadno vedou k iracionálním a rigidním způsobům

jednání. Afektivita je labilní, impulsivní, sytí sebepoškozující jednání. Prognózu resocializace znalci hodnotí jako málo reálnou, obzvláště sníženou. Obecná věrohodnost obžalovaného není narušena.

K dotazům před soudem **MUDr. Petr Kubej** uvedl následující. K otázce, jak se slučují závěry posudku se skutkovými zjištěními o formě útoku i tvrzením obžalovaného, že další jednání, jako dušení poškozeného svetrem a další údery, byly vedeny snahou o snížení utrpení poškozeného, znalec uvedl, že čin vznikl na základě impulzu, který je charakteristický pro danou poruchu osobnosti. Obžalovaný není brutální, agresivní jedinec. Pokud se rozhodl a usmrcoval Z. a poškozený evidentně ještě nebyl mrtvý a chrčel, tak on se zachoval lidsky, zkracoval jeho utrpení. Obžalovaný není hluboce bezcitným, agresivním, brutálním jedincem, ale je nositelem poruchy osobnosti, která se projevuje právě tak, jak je projednáváno. Hraniční porucha osobnosti je závažnou poruchou osobnosti, která se projevuje také autopunitivními sebepoškozovacími akty. Na těle obžalovaného je možno vidět mnohočetné stopy po opakujících sebepoškozujících aktech, které jsou jednou z charakteristik poruchy osobnosti, které je nositelem. K otázce impulzivní jednání obžalovaného a délce záměru poškozeného usmrtit znalec konstatoval, že zpětná reprodukce časových údajů i při lehkém stupni opilosti a stavu emoční tenze, kterou obžalovaný prožíval, nemusí být věrná. Obžalovaný neví, jak dlouho trvalo, než ho napadlo skutek spáchat. Že to byly řádově minuty, s tím lze souhlasit, neboť to zapadá do popisu impulzivního, náhle motivovaného jednání bez boje protimotivů. Chování po činu, kdy obžalovaný byl schopen např. sníst karbanátek poškozeného, znalec vysvětluje tak, že „ani následný postoj k věci není jiný než chladný a egocentrický.“ Vychází zevnitř, z hlubin duše hluboce narušené osobnosti, z patologicky pozměněného hodnotového systému. V běžném jednání se obžalovaný, nikdy nechoval hrubě, neuctivě. Při vyšetření v testu tří neomezených přání však neuvedl, že by chtěl poškozeného oživit, touží-li po samotě někde v Tichomoří či po víně, jde o únik z reality. Znalec dále uvedl, že když se obžalovaný vrátil domů a uvědomil si, že majiteli ukradl vrtačku a nebude tam moci dále bydlet, cítil debakl, byl opilý a měl prožitek, že to musí skončit, že to nemá cenu, ale neměl vnitřní sílu k fyzické sebevraždě. Proto spáchal sebevraždu sociální, neboť za čin, který spáchal, lze očekávat i doživotí. Náhlé impulzivní jednání zkratkového charakteru je jeden z typických projevů poruchy osobnosti, která je zde nesporná, jasná, diagnostikovaná a tato reaktivita bez zvažování protimotivů je její klinickou součástí. K tomu, co bylo primární příčinou jednání, se znalci dopátrali při vyšetření obžalovaného, kdy bylo postupně odhalováno, že životní debakl ho přivedl na mez, kdy zvažoval bytí a nebytí, sociální i fyzické. Rozhodně to nebylo jednání s takovým rozmyslem, že by si večer obžalovaný řekl, „zabiji Z.“. Bylo to náhlé rozhodnutí, které trvalo několik minut. Obžalovaný nepřipravoval úkladnou vraždu spolubydlícího, byl to náhlý, chvilkový impulz, vlivem kterého jednal. Porucha osobnosti je stavem trvalým a projevy z poruchy osobnosti vyplývající, prohrávání peněz, pití alkoholu, je věc lékařskými prostředky neovlivnitelná. Znalec dále uvedl, že pokud bude obžalovaný na svobodě, bude (ve způsobu života) pokračovat a nějaké impulzivní jednání podobného charakteru lze předpokládat. Dle znalce není důvod, proč by jej znalci předpokládat neměli. Autoagresivní a heteroagresivní akty jsou součástí poruchy osobnosti, takže pokud obžalovaný nebude trvale v chráněných podmínkách, nelze ani věkem očekávat, že se ve svých projevech nějak zásadně změní. Při nadprůměrném intelektu, který obžalovaný má, si racionálně uvědomoval, co činí. Pokud znalci nenavrhli ve svém posudku žádnou ochrannou léčbu, bylo to proto, že by nebyla při neléčitelnosti poruch osobnosti účinná. Recidiva jednání podle znalce rozhodně hrozí, poněvadž pokud se obžalovaný vrátí z případného výkonu trestu do reality, realita bude ještě tristnější, než byla jeho osobní situace v inkriminovanou dobu a v takovém případě lze předpokládat prohlubování sociální maladaptivity. Znalec zdůraznil, že nechce předjímat rozhodnutí soudu, považuje za možné

užití institutu zabezpečovací detence, byť pobyt obžalovaného na svobodě není z úzce psychiatrického hlediska nebezpečný. Porucha osobnosti není duševní choroba a jednání obžalovaného podléhá jeho racionální kontrole a díky určitým podmínkám by byl schopen maladaptivní vzorce svého jednání korigovat. Bude velmi záležet na tom, jakým způsobem bude naplněn účel trestu, neboť trest zřejmě bude následovat. Bude na místě z psychiatrického hlediska posuzovat, zda obžalovaný je, či není schopen se případně vrátit do společnosti a jakou formou by byl schopen dále fungovat. Pokud bude obžalovaný bezdomovcem, bez prostředků s dluhy, tak jsou zde objektivní předpoklady k tomu, aby reagoval velmi krizově, v rámci dekompenzace své poruchy osobnosti. Pokud by mu společnost zajistila chráněné podmínky, ve kterých bude schopen nějak fungovat, tak pak je předpoklad, že se může velmi dobře adaptovat v rámci omezených chráněných podmínek. K problematice resocializace znalec dodal, že obžalovaný nikdy nebyl řádně socializován, adolescenční socializace u obžalovaného nikdy řádně neproběhla. Již po maturitě se začal projevoval naprosto podivínsky, což znamená, že by byl schopen se pouze vrátit do svého nesocializovaného způsobu života. Uvažovat, že bude resocializován v rámci řádného občana tak, jak je standardně vnímán, je iluzorní. Obžalovaný se vrátí do reality svého života a krize bude nutně následovat.

Znalec **PhDr. Jiří Kolose, Ph.D.** u hlavního líčení zdůraznil, že se v testových metodách potvrdilo, že intelekt obžalovaného je velmi dobře strukturován. Znalci neprokázali organické poškození centrální nervové soustavy a jeho případný vliv na vnímání, chování a jednání posuzovaného. Osobnost selhává jak v oblasti emocionální, tak v sociální. Při posouzení možnosti resocializace převažují faktory spíše negativní. To znamená, že případná resocializace by byla velmi ztížená, málo reálná. Obecná věrohodnost z úzce psychologického hlediska není nijak snížena, obžalovaný je schopen plně reprodukovat prožité události. Impulzivita sama o sobě je vyjádřena v tom, že v konkrétním momentě najde obžalovaný nejkratší způsob reagování, který vyřeší danou situaci, nezvažuje všechny následky, rozhodne se bez kvalitního boje motivů. Impulzivní moment podložený danou situací a alkoholem byl urychlen, otupěn v rozhodovací fázi. Znalci neshledali patologické motivy v jeho rozhodování, ve smyslu duševní choroby, ve smyslu psychózy. Resocializaci vidí jako problematickou, komplikovanou, téměř ji vylučují a nemůžou zaručit, že bude-li obžalovaný v budoucnu v podobné situaci, že neudělá to samé, což znalci nemohou vyloučit s ohledem na zjištěnou osobnost, trpící vážnou poruchou, přičemž všechny okolnosti, které byly zmíněny, se mohou zopakovat. Znalci nemají řešení, jak tomu z pohledu jejich léčebného oboru zamezit.

Dalšími znaleckými posudky zpracovanými v rámci přípravného řízení byly **posudky z oboru zdravotnictví odvětví soudního lékařství a zdravotnictví odvětví toxikologie**, které byly se souhlasem stran u hlavního líčení čteny. Ze závěrů znalců MUDr. Tomáše Adámka a Prim MUDr. Jiřího Hladíka vyplývá, že při zevní a vnitřní prohlídce těla zemřelého Petra Z. byly zjištěny mnohočetné tržně zhmožděné rány v obličejové části hlavy, otevřené drtivé poranění lebky s rozmožděním mozku téměř v celém rozsahu a s krvácením do dutiny lební a dvě tržně zhmožděné rány vpravo na krku se zlomeninami pravého křídla a levého horního rohu štítné chrupavky. Uvedená poranění vznikla opakovaným působením tupého násilí velké intenzity do obličejové části hlavy a krku poškozeného. Vznik všech poranění lze velmi dobře vysvětlit mnohočetnými údery kladivem, které bylo nalezeno v dutině lební a paličkou, která je popisována ve spisové dokumentaci. Všechna poranění vykazovala známky vitální reakce, tedy vznikla za živa. Otevřené drtivé poranění lebky s rozmožděním mozku téměř v celém jeho rozsahu a s krvácením do dutiny lební bylo poranění smrtící pro svou všeobecnou povahu a vedlo ke smrti poškozeného. Bezprostřední příčinou smrti poškozeného

Z. bylo rozmoždění mozku při otevřeném drtivém poranění lebky, smrt poškozeného je v příčinné souvislosti se zraněními, která utrpěl. Ke smrti poškozeného došlo dne 22. 12. 2012 kolem 01.00 hod. Vzhledem k tomu, že na těle zemřelého Petra Z. nebyla zjištěna žádná poranění, která by svědčila pro aktivní sebeobranu před napadením a s přihlédnutím k lokalizaci poranění a době smrti, lze usuzovat, že poškozený v okamžiku napadení tvrdě spal a ihned po prvních úderech upadl do bezvědomí. Poranění, která poškozený utrpěl, byla smrtící pro svou všeobecnou povahu a jeho smrt nebylo možné odvrátit žádným způsobem. Znalec RNDr. Jiří Fišer, CSc. konstatoval, že v krvi zemřelého Petra Z. nebyla zjištěna přítomnost alkoholu, ani jiných těkavých látek. V moči zemřelého Petra Z. odebrané při pitvě byla zjištěna přítomnost ibuprofenu a jeho metabolitů v léčebném množství. Tato látka se nijak nepodílela na smrti Petra Z..

Z listinných důkazů měl soud k dispozici **protokol o ohledání místa činu** ze dne 22.12.2012, včetně podrobné fotodokumentace. Místem ohledání byl zahradní domek u statku na adrese Praha xxx. Protokol detailně popisuje místo činu, přilehlé okolí a kde a v jakém stavu bylo nalezeno tělo poškozeného Z.. Protokol koresponduje se svědeckou výpovědí obžalovaného. Při ohledání místa činu bylo zajištěno několik věcných a biologických stop, včetně palice a násady kladiva. V přípravném řízení bylo na základě zajištěných stop vypracováno odborné vyjádření z **oboru kriminalistika, odvětví biologie a genetiky**, kterým bylo prokázáno, že na kladivu a dřevěné násadě byla v červenohnědých skvrnách pokrývajících celou kovovou část a téměř celou násadu prokázána lidská krev. Lidská krev byla prokázána i na stěrech červenohnědých skvrn odebraných z místa činu (umyvadla, obývacího pokoje, ložnice a pod.), rovněž tak na svetru poškozeného a na oblečení obžalovaného vč. bot, které měl v době útoku na sobě. Poté co bylo provedeno vzájemné porovnání profilů DNA a kontrolního vzorku krve poškozeného, bylo možné konstatovat shodu. **Odborné vyjádření z oboru kriminalistiky odvětví daktyloskopie** potvrdilo, že zkoumáním zajištěných daktyloskopických kontrolních otisků poškozeného, byla zjištěna a potvrzena jeho identita. Důkazní situaci dokresluje listinný důkaz, kupní smlouva ze dne 21.12.2012, na vrtačku zn. Narex, kterou uzavřel provozovatel zastavárny se sídlem Praha xxx s obžalovaným a protokol Policie ČR o zadržení obžalovaného S. ze dne 22.12.2012 v 5.40 hod.

K osobě obžalovaného Vladislava S. bylo zjištěno, že byl jedenkrát soudně trestán pro majetkovou trestnou činnost. Rozsudkem OS Mělník ze dne 23.8.2012, sp.zn. 14 T 188/2012 byl odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody pro trestný čin dle § 205 odst.1, písm. a), písm. b) trestního zákoníku. Nalézací soud konstatuje, že obžalovaný byl účasten amnestie prezidenta republiky ze dne 1. 1. 2013, čl. IV, odst.1, písm. b).

Soud hodnotil provedené důkazy jednotlivě i ve vzájemných souvislostech a dospěl k závěru, že se skutek stal tak, jak je popsán ve výroku rozsudku a protiprávní jednání bylo obžalovanému v plném rozsahu prokázáno. Skutková zjištění oproti obžalobě nedoznala žádných změn. Provedené důkazy poskytují ucelený obraz o událostech z rozhodného časového úseku, jsou ve vzájemném souladu, doplňují se a nevzbuzují žádné pochybnosti. Je na místě konstatovat, že doznání obžalovaného přispělo k přehlednosti a úplnosti důkazní situace. Stěžejní je samotná výpověď obžalovaného, která se s ohledem na další důkazy, zejména protokol o ohledání místa činu, ukázala jako pravdivá a věrohodná. Následek jednání obžalovaného jednoznačně stanoví posudek z odvětví soudního lékařství. Dostatek důkazů umožnil soudu sestavit jasný obraz skutkového děje. Za dané situace, byla oproti hodnocení důkazů a ujasnění skutkových okolností, podstatně složitější otázka právní kvalifikace a

uložení spravedlivého trestu. V této souvislosti soud pečlivě zvažoval velmi podstatný důkaz, a to závěry znalců z odvětví klinické psychologie a z odvětví psychiatrie.

V otázce **právní kvalifikace** jednání obžalovaného se soud po zhodnocení všech provedených důkazů zcela ztotožnil s obžalobou a kvalifikoval jednání obžalovaného jako zvlášť závažný zločin vraždy podle § 140 odst. 2, odst. 3 písm. i) trestního zákoníku. Soud dospěl k závěru, že obžalovaný S. s rozmyslem úmyslně usmrtil poškozeného Z. a spáchal takový čin zvlášť surovým způsobem.

Co se týče aplikace § 140 odst. 2 trestního zákoníku, tedy kvalifikované skutkové podstaty zvlášť závažného zločinu vraždy, spočívající v usmrcení jiného s rozmyslem nebo po předchozím uvážení (po tzv. premeditaci), soud konstatuje následující. Premeditaci lze charakterizovat jako uvážený myšlenkový proces pachatele, a to na rozdíl od afektu, jako emocionálního prudkého hnutí myslí na základě určitého podnětu, který je charakteristický pro vraždy kvalifikovatelné podle odst. 1 § 140 trestního zákoníku. Na premeditaci je třeba hledět jako na okolnost, jež přistupuje k úmyslu a kvalifikuje tento druh zavinění jako závažnější, neboť pachatel vraždy má nad svým jednáním vyšší míru racionální kontroly a čin takového pachatele je závažnější (společensky škodlivější), neboť jeho rozhodnutí k úmyslnému usmrcení jiného vzniklo na základě zralejší rozumové úvahy. Rozmysl je kvalifikovaná forma úmyslu v tom smyslu, že pachatel si patřičně zváží své jednání a na základě takového svého subjektivního přístupu jiného úmyslně usmrtí. Pokud jde o povahu rozmyslu, na rozdíl od předchozího uvážení pak spáchání trestného činu s rozmyslem je na jedné straně odlišením od jednání v náhlém hnutí myslí, zejména od afektu a podobných stavů, přičemž však může jít i o velmi krátkou úvahu, při níž pachatel jedná uváženě, ale nikoli po předchozím uvážení. Rozmysl tak představuje méně intenzivní stupeň racionální kontroly pachatele nad svým jednáním směřujícím k úmyslnému usmrcení jiného než předchozí uvážení. Rozmysl zahrnuje podstatné prvky úmyslného usmrcení jiného, ale nevyžaduje detailní či podrobné uvážení činu ani prvky jeho naplánování. Pokud tedy myšlenkový proces obžalovaného spočíval v tom, že usmrcením poškozeného vyřeší své problémy, a to tím, že bude odsouzen k dlouholetému (možná i doživotnímu) trestu odnětí svobody, následně zvolil vražedný nástroj, pro ten si došel a čin i vykonal, jednal s rozmyslem, tak je chápán ve smyslu §140 odst. 2 trestního zákoníku. Není rozhodné, že původní myšlenka byla výsledkem náhlého impulzu vycházejícího z poruchy osobnosti, která byla znalci diagnostikována. Soud nezpochybňuje tendenci obžalovaného jednat impulzivně a zkratkovitě, nicméně pro právní kvalifikaci projednávaného skutku to není nijak podstatné, samozřejmě za předpokladu, že obžalovaný byl shledán odpovědným za své jednání. Z výpovědi obžalovaného je zcela jasně patrné, že minimálně velmi krátká úvaha o úmyslném zavraždění poškozeného proběhla. Obžalovaný nedokáže sice přesně říct, jak dlouhá úvaha byla, ale uvádí, že čin si musel rozmyslet minimálně cestou pro kladivo. Ze skutkových zjištění je patrné, že v daném případě nemohlo jít o jednání v afektu vyvolaném jakoukoli interakcí mezi obžalovaným a poškozeným, neboť poškozený v inkriminovanou dobu spal na svém lůžku, nezavdal útoku žádný podnět, a to ani v dřívějším kontaktu s obžalovaným, když jejich vztahy byly v podstatě neutrální. Poškozený pouze posloužil jako prostředek k dosažení záměru obžalovaného, kterým bylo vyřešení osobních problémů s alkoholem, hraním na automatech a životní situace vůbec. Obžalovaný tak nepochybně naplnil předpoklad pro použití § 140 odst. 2 trestního zákona, protože úmyslně usmrtil jiného a učinil tak s rozmyslem.

Pokud se jedná o použití §140 odst. 3 písm. i) trestního zákoníku, je třeba uvést, že spácháním trestného činu vraždy zvlášť surovým způsobem se rozumí vražedný útok s

extrémně vysokou mírou brutality, která se podstatně vymyká z rámce běžného u většiny trestných činů tohoto druhu. Není však nezbytné, aby tento útok zároveň vyvolával zvýšenou trýzeň poškozeného (srov. R 1/1993). Může k němu dojít i v případě, kdy oběť je již v počátku útoku v bezvědomí. Typicky to bude takový způsob útoku, který je spojen s ubíjením oběti a nápadnější devastací jejího těla. Z fotodokumentace pořízené při ohledání místa činu, z fotodokumentace k posudku z odvětví soudního lékařství i posudku samotného, je zcela zřejmé, že výše uvedené atributy byly beze zbytku naplněny. Příčinou smrti poškozeného bylo otevřené drtivé poranění lebky s rozmožděním mozku téměř v celém jeho rozsahu. Bylo prokázáno, že toto poranění vzniklo úderem běžně velkého kladiva a poté obdobně velké palice. I z toho lze dovodit, že útok byl značně brutální a vyžadoval mnohost úderů. Soud je toho názoru, že míra brutality útoku i jeho následek je jednoznačně mimo rámec typově podobných trestných činů. V dané souvislosti je nutné podotknout, že okolnost, že trestný čin byl spáchán zvláště surovým způsobem, je z hlediska zavinění jinou skutečností, která odůvodňuje použití vyšší trestní sazby. Proto není třeba, aby pachatel věděl, že jde o zvláště surový způsob spáchání vraždy, ale postačí, že se zřetelem na okolnosti případu a své subjektivní dispozice to vědět měl a mohl. Soud uvedené dispozice u obžalovaného jednoznačně shledává, vyplývají mimo jiné i z psychologicko-psychiatrického posudku, který u obžalovaného konstatuje intelekt v pásmu mírného nadprůměru. Obžalovaný minimálně mohl vědět, že pokud začne poškozeného bít kladivem do hlavy spočívající na polštáři, s úmyslem jej usmrtit, bude muset vést úderu značnou silou, opakovaně, a že takový způsob usmrcení jiného bude zvláště surový. Obžalovaný ve své výpovědi akcentoval, že četnost vedených úderů, následné dušení svetem a pokračování v útoku novým nástrojem, bylo dáno snahou o zkrácení utrpení poškozeného, který po dlouho dobu „chrčel“. Tato tvrzená pohnutka však může hrát roli maximálně při zvažování výše trestu, ale nikoli při právní kvalifikaci jednání obžalovaného podle §140 odst. 3 písm. i) trestního zákoníku. Soud jednoznačně uzavírá, že obžalovaný usmrtil poškozeného zvláště surovým způsobem.

Otázka odpovědnosti obžalovaného byla podrobně rozebrána znalci z oboru zdravotnictví odvětví klinické psychologie a odvětví psychiatrie, kteří jednoznačně uvedli, že v době deliktu obžalovaný netrpěl žádnou duševní chorobou, ani duševní poruchou stejné forenzní závažnosti, rozpoznávací schopnosti obžalovaného v inkriminovaném období byly zachovalé. Jeho ovládací schopnosti snižovala probíhající prostá alkoholová opilost lehkého stupně a porucha osobnosti, avšak jen mírně, forenzně nevýznamně. Soud tak shledal obžalovaného plně trestně odpovědným za čin, který spáchal.

Společenskou škodlivost jednání obžalovaného S. hodnotí soud jako velmi vysokou, a to jak s ohledem na obecnou typovou závažnost jednání, ze kterého je obžalovaný usvědčován, tak s ohledem na způsob napadení poškozeného, který neměl možnost se útoku ubránit. Obžalovaný s rozmyslem zaútočil na nejvýznamnější zájem chráněný trestním zákoníkem, a to na život fyzické osoby, přičemž svým jednáním způsobil smrt poškozeného.

Obžalovaný útokem naplnil všechny zákonné znaky skutkové podstaty zvláště závažného zločinu vraždy podle § 140 odst. 2, odst. 3 písm. i) trestního zákoníku.

Při úvaze o **výši a druhu trestu** soud pečlivě zvažoval všechny okolnosti daného případu s důrazem na specifickou osobnost pachatele. Trest byl ukládán za zvláště závažný zločin vraždy podle § 140 odst. 3 trestního zákoníku, který stanoví trestní sazbu na patnáct až dvacet let odnětí svobody, nebo umožňuje uložení výjimečného trestu. Ten je v § 54 odst. 1 trestního zákoníku vymezen jako trest odnětí svobody nad dvacet až do třiceti let, nebo jako trest doživotní. Státní zástupkyně ve své závěrečné řeči navrhla uložení výjimečného trestu

doživotí, alternativně pak uložení výjimečného trestu nad dvacet až do třiceti let v kombinaci s uložením zabezpečovací detence. Nalézací soud zvolil druhou variantu, a to z následujících důvodů.

Soud neshledal splnění všech podmínek pro uložení výjimečného trestu odnětí svobody na doživotí. Ten může soud uložit pouze za podmínek uvedených v § 54 odst. 3 písm. a) trestního zákoníku, který stanoví, že zvlášť závažný zločin je mimořádně závažný vzhledem k zvlášť zavrženíhodnému způsobu provedení činu nebo k zvlášť zavrženíhodné pohnutce nebo k zvlášť těžkému a těžko napravitelnému následku a dále v § 54 odst. 3 písm. b) trestního zákoníku, kdy uložení takového trestu vyžaduje účinná ochrana společnosti nebo není naděje, že by pachatele bylo možno napravit trestem odnětí svobody nad dvacet až do třiceti let. Jedná se o podmínky, které musí být splněny kumulativně. Kritéria mimořádné závažnosti zvlášť závažného zločinu uvedená v § 54 odst. 3 písm. a) trestního zákoníku musí spočívat v okolnostech, které nejsou zákonným znakem takového zločinu nebo které se u zločinů daného druhu v takové intenzitě nevyskytují. Způsob provedení i následek je již obsažen v právní kvalifikaci jednání podle § 140 odst. 2, odst. 3 písm. i) trestního zákoníku. Z toho vyplývá, že jedinou podmínkou, která by přicházela v úvahu je podmínka zvlášť zavrženíhodné pohnutky. Míru zvláštní zavrženíhodnosti však soud v pohnutce obžalovaného nespaturuje. Jeho pohnutka vyplynula z poruchou osobnosti pokřiveného vnímání osobní situace a impulzu k jejímu zkratkovitému řešení. Jak uvedli znalci, tento myšlenkový proces probíhal díky poruše osobnosti bez patřičného boje protimotivů. Podmínky uvedené v § 54 odst. 3 písm. b) trestního zákoníku vyjadřují zásadu, že doživotní trest lze uložit jen tehdy, jestliže potřebu generální nebo individuální prevence nelze zajistit jinými prostředky trestního zákoníku. Soud je toho názoru, že v daném případě lze prevenci zajistit uložením zabezpečovací detence v kombinaci s dlouholetým trestem odnětí svobody a zajistit tak dostatečnou ochranu společnosti před hrozbou recidivy jednání obžalovaného. Soud má dále za to, že uložení trestu doživotí za vraždu jedné osoby, byť při velmi vysoké závažnosti takového činu, by se u pachatele, který se v minulosti obdobně závažného činu nedopustil, vymykalo běžné rozhodovací praxi soudů.

Soud je však na druhou stranu přesvědčen, že trestní sazba limitovaná délkou odnětí svobody na dvacet let by v daném případě k dostatečné ochraně společnosti nepostačovala a dospěl k závěru, že jsou splněny zákonné podmínky pro uložení výjimečného trestu nad dvacet až do třiceti let podle § 54 odst. 2 trestního zákoníku. Obžalovaný je nositelem výrazně negativních osobnostních rysů, které jsou dané poruchou osobnosti. Prognózu resocializace znalci hodnotí jako málo reálnou, obzvláště sníženou a nevylučují ani reálnou možnost recidivy. Porucha osobnosti je trvalého rázu, nelze vyléčit a byla to právě tato porucha, která v kombinaci s dalšími aspekty života obžalovaného vyústila ve zcela společensky nepřijatelné a odsouzeníhodné jednání. Znalec MUDr. Kubej uvedl, že pokud se obžalovaný vrátí na svobodu, je pouze iluzorní představa, že se vrátí do jiných kolejí, než jaké jej dovedly ke spáchání projednávaného činu. Obžalovaný projevil nad svým činem lítost a má za to, že v budoucnosti by se obdobného jednání nedopustil. Zde je však opět potřeba zdůraznit charakter emočně nestabilní poruchy osobnosti, která jeví výraznou tendenci jednat impulsivně, bez uvážení následků s afektivní nestálostí. Za těchto okolností považuje soud možnost nápravy obžalovaného za obzvláště ztíženou. Dále je nutné konstatovat, že závažnost spáchaného zločinu je velmi vysoká, a to především s ohledem skutečnost, že obžalovaný byl schopen, bez velkého zaváhání, připravit surovým způsobem o život jiného člověka, pouze proto, aby dosáhl svého pochybného záměru, přičemž jeho jednání podléhalo racionální kontrole. Projevil tak naprosté pohrdání lidským životem. Jak také uvedl znalec, postoj obžalovaného k věci není jiný než chladný a egocentrický. Byť si je soud vědom zásady

zákazu dvojího přičítání, připomíná, že obžalovaný záměrně a mimořádně brutálně zaútočil na nevinného bezbranného člověka a tento útok měl fatální následek. K uložení výjimečného trestu nad dvacet až do třiceti let tak byly splněny všechny zákonem požadované podmínky. V rámci uložení výjimečného trestu nad dvacet až do třiceti let soud zvolil jako přiměřený okolnostem trest v polovině stanovené sazby, tedy trest odnětí svobody v délce trvání dvaceti pěti let. Obžalovanému lze přičíst k dobru, že nebyl dosud trestán za násilný trestný čin, čin sám ohlásil, plně se k němu doznal, spolupracoval s orgány činnými v trestním řízení a u hlavního líčení projevil lítost, a to i nad skutečností, že poškozený dlouho trpěl, čemuž se on snažil zabránit. Tyto polehčující okolnosti však nemohou zcela převážit velmi negativní aspekty jednání obžalovaného výše popsané. Soud považuje takto vyměřený trest za spravedlivý a nezbytný pro účinnou ochranu společnosti. Zvolený citelný trest je taktéž vyjádřením mimořádného společenského odsudku jednání, kterého se obžalovaný dopustil.

V souladu s ustanovením § 56 odst. 2 písm. d) trestního zákoníku zařadil soud obžalovaného pro účely výjimečného trestu do věznice se zvýšenou ostrahou. Pro jiný postup soud neshledal žádný důvod.

S ohledem na osobu pachatele, s ohledem na zvlášť závažný zločin, kterého se dopustil a tvrzení znalců, že rozhodnutí čin spáchat bylo zcela jednoznačně založeno v hluboké poruše osobnosti obžalovaného, dospěl soud k přesvědčení, že je na místě uložit vedle výjimečného trestu také ochranné opatření spočívající v zabezpečovací detenci, která se jeví pro účinnou ochranu společnosti jako nejvhodnější řešení.

Je třeba uvést, že trestní právo se nemůže při plnění své hlavní funkce, spočívající v ochraně společnosti před kriminalitou, spoléhat pouze na tresty a v některých případech je nezbytné využít i dalších prostředků, které má k dispozici, a které mohou pomoci společnost chránit. Takovým prostředkem jsou právě ochranná opatření. Ochranná opatření na rozdíl od trestů nevyjadřují morálně politický odsudek činu. Účelem ochranných opatření je individuální prevence. Zabezpečovací detence nabízí izolaci, nutnou pro ochranu společnosti, spolu s terapeutickým a výchovným působením, které se léčebnými, psychologickými, vzdělávacími, pedagogickými, rehabilitačními a činnostními programy, může pozitivně promítnout do dalšího života obžalovaného a v konečném důsledku tak zabezpečovací detence může působit i v jeho prospěch. Nápravný účel je však podřízen zájmu ochrany společnosti.

Uložení ochranného opatření vedle trestu umožňuje ustanovení § 97 trestního zákoníku, které stanoví, že vedle trestu obdobné povahy (v daném případě trestu odnětí svobody) může být ochranné opatření uloženo jen, jestliže by jeho samostatné uložení nebylo dostatečné z hlediska působení na osobu, které je ukládáno, a ochrany společnosti. Zabezpečovací detenci je vedle trestu možné uložit za podmínek daných v § 100 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku. Soud může uložit zabezpečovací detenci vzhledem k osobě pachatele s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a jeho poměrům tehdy, jestliže pachatel spáchal zločin ve stavu vyvolaném duševní poruchou, jeho pobyt na svobodě je nebezpečný a nelze očekávat, že by uložené ochranné opatření s přihlédnutím k povaze duševní poruchy a možnostem působení na pachatele vedlo k dostatečné ochraně společnosti. Podle § 100 odst. 3 trestního zákoníku ji lze uložit samostatně, při upuštění od potrestání, anebo i vedle trestu.

Všechny uvedené zákonné podmínky jsou u obžalovaného splněny. Ze závěru znaleckého posudku z odvětví klinické psychologie a odvětví psychiatrie i z vyjádření jeho zpracovatelů u hlavního líčení je jasně patrné, že obžalovaný čin spáchal ve stavu vyvolaném

duševní poruchou – hraničním typem emočně nestabilní poruchy osobnosti, přičemž jeho dosavadní život byl neuspořádaný, obžalovaný ve značné míře konzumoval alkohol, prohrával peníze na automatech, nedokázal najít patřičné sociální zázemí a tento stav se právě i s ohledem na neléčitelnou poruchu osobnosti jeví jako setrvalý. I z výpovědi samotného obžalovaného, ve které otevřeně popisuje své psychické rozpoložení i pohnutky, které ho vedly ke spáchání činu, je zřejmé, že skutek spáchal pod vlivem poruchy osobnosti. Sám o poruše věděl, pokoušel se svůj stav i za pomoci užívání antidepresiv korigovat, nicméně k úspěchu tyto pokusy nevedly. Narušená osobnost nakonec dovedla obžalovaného k zavraždění náhodně zvoleného člověka, ke kterému měl zcela indiferentní vztah. Jednání obžalovaného, bylo zcela jednoznačně založeno v hluboké poruše osobnosti a mělo typický charakter náhlého impulsivního jednání - součásti projevů emočně nestabilní poruchy osobnosti. Znalci konstatovali, že s ohledem na zjištěnou osobnost, trpící vážnou poruchou, nemohou vyloučit recidivu jednání obžalovaného, protože všechny okolnosti, které vedly ke spáchání daného činu, se mohou zopakovat. Při hodnocení nebezpečí, které od pachatele v budoucnu hrozí pro zájmy chráněné trestním zákonem, je nutno vzít v úvahu, jak velká je pravděpodobnost, že se pachatel dopustí dalších trestných činů. K této otázce znalci uvedli, že pokud se obžalovaný vrátí do reality svého života, krize bude nutně následovat, je možné jí předpokládat a lze jí předejít pouze zajištěním chráněných podmínek. Takové podmínky může nabídnout právě ochranné opatření. Za takových okolností soud považuje uložení zabezpečovací detence za nezbytné k dostatečné ochraně společnosti. Její uložení je také v souladu s ustanovením o přiměřenosti ochranných opatření (§ 96 trestního zákoníku), neboť újma způsobená uložením a vykonáváním ochranným opatřením nebude větší, než je nezbytné k dosažení jeho účelu, a to i proto, že soud je nejméně jednou za dvanáct měsíců povinen přezkoumat, zda stále trvají důvody pro další pokračování zabezpečovací detence. Jiná ochranná léčba, nebyla z důvodu neléčitelnosti poruch osobnosti uložena, což však nevylučuje uplatnění § 100 odst. 2 písm. a), odst. 3 trestního zákoníku a uložení zabezpečovací detence.

Pro úplnost je třeba uvést, že diagnostikovaný hraniční typ emočně nestabilní poruchy osobnosti splňuje kritéria duševní poruchy, tak jak je definována v § 123 trestního zákoníku a jak je dále rozvíjena rozhodovací praxí. Duševní poruchou se rozumí mimo duševní poruchy vyplývající z duševní nemoci i hluboká porucha vědomí, mentální retardace, těžká asociální porucha osobnosti nebo jiná těžká duševní nebo sexuální odchylka. Pojmy uvedené v § 123 nelze pokládat za výlučně medicínsko-psychiatrické, avšak samozřejmě se zde nejedná ani o pouhou terminologii právní. Klíčovým pojmem je duševní porucha, nikoli duševní nemoc. Forenzní psychiatrie, na rozdíl od zákonného znění, nerozděluje patologické duševní obtíže na nemoci a duševní poruchy, ale obecně hovoří jen o duševních poruchách. Pokud používá užší pojem duševní nemoc (choroba) ve vlastním smyslu slova, pak je záměrem spíše poukázat na možnosti léčitelnosti daného duševního stavu (např. schizofrenii je vhodné léčit), zatímco u osob s těžkou poruchou osobnosti se bude jednat zpravidla o jiný druh působení (např. uložení a výkon zabezpečovací detence). Vzhledem k psychiatricko-psychologickému znaleckému posudku i tomu jak znalci své závěry vysvětlují, má soud za to, že obžalovaný trpí těžkou poruchou osobnosti, kterou je nutné považovat za duševní poruchu.

Soud nemůže předjímat stav obžalovaného po výkonu dlouholetého trestu odnětí svobody, a proto uložením ochranného opatření ve formě zabezpečovací detence, svěřil posouzení vhodnosti propuštění obžalovaného na svobodu lékařským odborníkům a následně soudu, který bude mít aktuální informace o duševním stavu obžalovaného a bude schopen lépe zvážit, zda je i nadále Vladislav S. potenciální hrozbou pro své okolí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **lze podat** odvolání do **osmi** dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího. Odvolání podané osobou oprávněnou a včas **má** odkladný účinek.

Rozsudek může odvoláním napadnout

- a) státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoliv výroku,
- b) obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká,
- c) zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabrání věci,
- d) poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, pro nesprávnost výroku o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení.

Osoba oprávněná napadat rozsudek pro nesprávnost některého jeho výroku jej může napadat také proto, že takový výrok nebyl učiněn, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházejícím rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo že chybí.

V neprospěch obžalovaného může rozsudek napadnout odvoláním jen státní zástupce; toliko pokud jde o povinnost k náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo k vydání bezdůvodného obohacení, má toto právo též poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení.

Ve prospěch obžalovaného mohou rozsudek odvoláním napadnout kromě obžalovaného a státního zástupce i příbuzní obžalovaného v pokolení přímém, jeho sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel, partner a druh. Státní zástupce může tak učinit i proti vůli obžalovaného. Je-li obžalovaný zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena, může i proti vůli obžalovaného za něho v jeho prospěch odvolání podat též jeho zákonný zástupce a jeho obhájce.

Odvolání musí být ve lhůtě osmi dnů ode dne doručení rozsudku odůvodněno tak, aby bylo patrné, ve kterých výrocih je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které mu předcházelo.

Státní zástupce je povinen v odvolání uvést, zda je podává byť i z části ve prospěch nebo v neprospěch obžalovaného.

Odvolání lze opřít o nové skutečnosti a důkazy.

V Praze dne 20. května 2013

JUDr. Marie Marková
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení :
Mgr. Ondřej Kálal